

СЕЛКОСТОПАНСКА АКАДЕМИЯ
СОФИЯ
Вх. № НУ1-3
06.02.2016

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен
„Доктор“ по: област на висше образование 3.Социални, стопански и
правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, научната
специалност „Икономика и управление (селско стопанство)“

Автор на дисертационния труд: *Васил Стойчев Стойчев*, редовен докторант
към Института по Аграрна икономика – София, Селскостопанска академия, с
научен ръководител: проф. д-р Божидар Иванов

Тема на дисертационния труд: „Конкуrentоспособност на млечното
говедовъдство в България“

Рецензент: проф. д-р Димо Атанасов Атанасов, Аграрен Университет –
Пловдив, кат. „Икономика“, област на висше образование 3.Социални,
стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика,
научната специалност „Икономика и управление (селско стопанство)“, определен
за член на научното жури със заповед № РД-05-241/19.12. 2025 г. от
Председателя на ССА.

1. **Общо описание на процедурата и предоставените материали**

В рамките на процедурата за придобиване на образователната и научна
степен „доктор“ по професионално направление 3.8. Икономика, научна
специалност „Икономика и управление (селско стопанство)“, в качеството ми на
рецензент, ми бяха предоставени всички изискуеми по ЗРАСРБ и вътрешните
правила на ССА материали. Те включват дисертационен труд, автореферат,
списък с публикации по темата на дисертацията, както и документи,
удостоверяващи образователната и научна подготовка на докторанта.

Предоставените материали са изчерпателни, коректно оформени и дават
пълна представа за съдържанието, целта, структурата, методологията, научните
резултати и техния анализ в дисертационния труд, както и приносите на
докторанта.

2. **Кратки биографични данни за докторанта**

Докторантът Васил Стойчев Стойчев е завършил ОКС „бакалавър“ през
2000 г., специалност „Стопанска логистика“ и ОКС „магистър“ през 2002 г. по

същата специалност в Университета за национално и световно стопанство – София.

Професионалната му реализация започва още през студентските години. Васил Стойчев работи в няколко компании на длъжности, близки до неговата подготовка и квалификация, а именно логистиката и застраховането. През 2013 г. печели конкурс за асистент в Института по аграрна икономика и е назначен в отдел „Аграрна политика и развитие на селските райони“. От 2017 г. до сега е старши експерт в отдел „Икономика и управление на земеделието, храните и аграрната политика“ в същия институт. От 2019 г. е и редовен докторант и като такъв освен че се обучава, провежда и научни изследвания в областта на аграрната икономика, аграрната политика, развитието на селските райони и др.

Научните му интереси са концентрирани върху конкурентоспособността на млечното животновъдство, интеграцията в млечната верига, организациите на производителите, пазарната интеграция, както и въздействието на Общата селскостопанска политика върху българското земеделие и селските райони.

Васил Стойчев е участвал в редица национални и международни научни проекти и има публикации в рецензирани научни издания, пряко свързани с тематиката на дисертационния му труд. Владее английски, руски и френски.

3. Актуалност на темата и целесъобразност на поставените цели и задачи

Темата на дисертационния труд е актуална и значима. Млечното говедовъдство е ключов сектор на българското селско стопанство с важно икономическо, социално и екологично значение. То осигурява храни за свежа консумация, суровини за хранителната индустрия, заетост и доходи на част от населението в селските райони. От друга страна обаче, млечното животновъдство е изправено пред сериозни пазарни, климатични, екологични и институционални предизвикателства. През последните 30 години, голяма част от аспектите в развитието на сектора в България следват негативни тенденции: спад в броя на животните, намаляване броя на стопанствата, изоставане в технологично отношение спрямо други отрасли и сектори на икономиката, незадоволителна средна продуктивност на животните, ниски изкупни цени на млякото, нарастващ внос на млечни продукти и на суровини за млекопреработване.

Актуалността на изследването се засилва допълнително в условията на климатични промени, институционална динамика, сериозна конкуренция на Общия европейски пазар, както и във връзка с нарастващите изисквания за устойчиво развитие, опазване на околната среда, „зелен преход“ и намаляване на въглеродните емисии от животновъдството. В този контекст анализът на конкурентоспособността на млечното говедовъдство е необходима предпоставка

за оценка на икономическата жизнеспособност на сектора и за формулиране на обосновани производствени и институционални модели и управленски решения.

Целта на дисертационния труд е да се оцени конкурентоспособността на млечното говедовъдство в България, да се измери влиянието на външните и вътрешните фактори и да се разработят сценарии за бъдещо развитие.

В съответствие с преследваната цел, са поставени следните задачи :

- Изясняване на теоретичната основа и факторите с най-голямо влияние върху конкурентоспособността на млечното говедовъдство в България;
- Прилагане на индексен метод за оценка на конкурентостта по интегрираните компоненти (производствен, стойностен, съставен), съпоставено със световното представяне на сектора;
- Провеждане на количествен факторен анализ;
- Класифициране и ранкиране по значимост на факторите влияещи за състоянието и конкурентоспособността на сектора;
- Изследване влиянието на подкрепата за развитието на говедовъдните стопанства по схемите на ОСП и на националните програми;
- Изследване на млечната верига и хоризонталната интегрираност на българския пазар на краве мляко и другите страни от ЕС;
- Разработване на сценарии и апробиране на подходи за развитие на конкурентоспособността до 2030 г;
- Формулиране на препоръки за повишаване на конкурентоспособността на българското селско стопанство.

Целта на изследването е ясно формулирана. Задачите, обектът и предметът на проучването позволяват логически последователно да се постигне поставената цел. Методите на изследване са подбрани коректно и дават възможност за формулиране на обосновани изводи и препоръки.

4. Познаване на проблема

Докторантът демонстрира задълбочено познаване на изследвания проблем. Той е направил широк и систематизиран преглед на теоретичните концепции за конкурентоспособността, международната търговия, стратегическото управление и аграрната политика. Анализът обхваща както класически икономически теории, така и съвременни научни подходи, релевантни за аграрния сектор. Използваната научна литература е разнообразна, включваща трудове на утвърдени български и чуждестранни автори. Васил Стойчев е представил и три научни публикации, които са свързани с тематиката на дисертационния труд.

5. Методика на изследването

Методиката на изследването е ясно формулирана и адекватна на поставените цели и задачи. Дисертационният труд се основава на системен и неокласически подход, като са използвани разнообразни количествени и качествени методи: индексни методи за оценка на конкурентоспособността, факторен анализ, статистически методи, както и сценарийно моделиране. Изборът на показатели е аргументиран и позволява оценка на динамиката и тенденциите в развитието на сектора. Използваните официални статистически източници допринасят за достоверността на получените резултати.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е с обем от 213 страници и е структуриран във въведение, изложение, четири глави, приноси и библиография. В изследването са включени 40 фигури и 18 таблици, които подпомагат анализа и онагледяват представените резултати. Използваната научна литература обхваща 218 източника, от които 85 на кирилица и 133 на латиница, допълнени от наредби и закони, което свидетелства за добро познаване на съвременните научни постижения в изследваната област.

В първа глава са разгледани теоретико-методологичните основи на конкурентоспособността в млечното говедовъдство. Направен е преглед на основните икономически теории и подходи за дефиниране и измерване на конкурентоспособността, както и на ролята на международната търговия, аграрната политика и институционалната среда.

Втора глава е посветена на методическия инструментариум и подхода на изследването. В нея са представени използваните индексни методи за оценка на конкурентоспособността, подходите за измерване на разкритата конкурентоспособност, факторния анализ и методите за ранкиране на показателите. Методологичните решения са ясно обосновани и логически свързани с целите и задачите на дисертационния труд, което осигурява основа за извършване на емпиричния анализ.

В трета глава е направен анализ на състоянието и конкурентоспособността на млечното говедовъдство в България. Представени са резултатите от изчисленията на интегрираните индекси, анализирани са основните производствени, стойностни и структурни показатели, както и влиянието на аграрната политика, селекционния контрол и пазарната среда.

Четвърта глава е насочена към разработване на сценарии за развитие на конкурентоспособността и на ключовите фактори до 2030 г. Чрез прилагане на екстраполационни модели са формулирани алтернативни сценарии, които позволяват да се оценят възможните бъдещи тенденции и предизвикателства

пред сектора. Тази част има ясно изразен приложен характер и допринася за практическата стойност на дисертационния труд.

Финалната част синтезира приносите и очертава насоки за бъдещи изследвания. Авторът демонстрира разбиране на проблематиката и способност да формулира приложими и устойчиви решения на база на научни доказателства.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Теоретико-методически

1. Въз основа на значителен брой автори и източници е направен теоретичен преглед на подходите за анализ на конкурентоспособността. Разгледани са класическите и модерните теории, както и теорията за стратегическото управление и влиянието на международната търговия върху конкурентоспособността.
2. Разработен е подход за квантифициране на конкурентното представяне на млечния сектор на национално ниво, посредством индекс на конкурентоспособността.
3. Предложена е теоретична рамка за групиране на показателите, влияещи на специализираните млечни стопанства, според това дали са вътрешни или външни, и според начина, по който те му влияят.
4. Направен е исторически преглед и анализ на прилаганите икономически политики и тяхното влияние върху развитието на млечния сектор преди и след присъединяване на България към ЕС. Обхваща периода 2007 – 2020 г.
5. Разработена е и структурирана методика, която е приложима за анализ на макро ниво и към други сектори от селското стопанство.

Научно-приложни

1. Направена е оценка на ефекта от прилагането на квотната система и „Пакета за млякото“ върху специализираните в България млечни стопанства.
2. Определени са факторите с най-голямо влияние върху конкурентоспособността, на базата на множествена регресия и CPR метод.
3. Направена е оценка на концентрацията при млекопреработвателните предприятия в България използвайки индекс на Хирфендал-Хиршман.
4. Разработени са сценарии за развитие на факторите с най-голямо влияние върху конкурентоспособността до 2030 г., които могат да се използват от експерти, бизнес структури и НПО за стратегическо планиране.
5. Изследвана е хоризонталната интеграция между производителите и възможните причини за неуспеха при сдружаване.
6. Направени са предложения за политики и мерки за повишаване на конкурентоспособността, включително програми за инвестиции и подобряване

на информираността относно използването на местна суровина в млечните продукти произведени в България.

Теоретико-методическите и научно-приложните приноси са правилно формулирани и коректно отразяват изследваното в дисертационния труд. Приемам ги и давам положителна оценка. Резултатите имат практическа приложимост при формирането на секторни политики, стратегическото планиране и устойчивото управление на аграрния сектор.

8. Публикации по дисертационния труд

Представени са три публикации, от които една самостоятелна и две в съавторство, които генерират общо 50 точки. Две от тези публикации са в списания, реферирани и индексирани в световно известните бази данни на Web of Science и SCOPUS. Те са тематично обвързани с основните направления на изследването и отразяват ключови резултати от дисертационната разработка.

9. Автореферат

Авторефератът коректно и сбито представя структурата, целите, методологията, основните резултати и приносите на дисертационния труд. Той отговаря на изискванията за съдържание и обем и дава ясна представа за извършеното изследване.

10. Критични забележки, препоръки и въпроси

Нямам сериозни критични забележки към докторанта. Мога да отбележа само, че изследването, което Васил Стойчев е провел за конкурентоспособността на млечното говедовъдство засяга представянето на сектора в България предимно на национално ниво, без да се разглеждат регионалните различия вътре в страната. Според мен, включването на регионален анализ би могло да обогати резултатите и да разшири приложимостта на направените изводи.

Въпреки че анализираният период позволява да се проследят дългосрочните тенденции в развитието на сектора, неговото разширяване с включването на статистически данни от последните няколко години, би допринесло за още по-пълна и актуална оценка на състоянието и динамиката на конкурентоспособността, особено в контекста на настоящите икономически, геополитически и пазарни промени.

Като препоръка за бъдещи изследвания може да се посочи необходимостта от по-задълбочен анализ на ролята на технологичните иновации и екологичните аспекти в развитието на млечното говедовъдство. Включването на показатели, свързани с внедряването на новите технологии, цифровизацията, ефективното

използване на ресурсите и екологичния отпечатък, би позволило по-комплексна оценка на конкурентоспособността и би съответствало на нарастващите изисквания за устойчиво развитие в рамките на европейските политики.

Към докторанта имам следния въпрос:

Доколко прилаганите инструменти на Общата селскостопанска политика и националните схеми за подпомагане допринасят за реалното повишаване на конкурентоспособността на млечното говедовъдство в България и в каква степен те стимулират структурна трансформация на сектора, а не само компенсират текущи икономически дисбаланси?

11. Лични впечатления

Познавам Васил Стойчев от активната му дейност в Института по Аграрна икономика. Той участва в множество научни проекти и конференции. Следя публикационната му дейност.

Като докторант, той прави впечатление на упорит, методичен и целенасочен изследовател. Има икономическа подготовка и ясно изразени аналитични умения, способност за системно мислене и задълбочен интерес към проблемите на аграрната икономика.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на научените през годините на обучението му и приложените от докторанта, разнообразни методи на изследване, проведеното мащабно проучване, получените и синтезирано изведени резултати, направените анализи, обобщения и препоръки, считам, че представеният дисертационен труд е качествено и завършено научно изследване, което отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на ССА за неговото приложение. Това ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на Васил Стойчев Стойчев образователната и научна степен **“Доктор”** по научната специалност „Икономика и управление (селско стопанство).

Дата: 26.01.2026 г.
Пловдив

РЕЦЕНЗЕНТ:
(проф. д-р Д. Атанасов)

REVIEW

on a dissertation for obtaining the educational and scientific degree "Doctor" in the area of higher education: 3.0 "Social, economic and legal sciences", Professional field: 3.8 "Economics", Scientific specialty "Economics and Management (Agriculture)"

Author of the dissertation: Vasil Stoychev Stoychev, PhD student at the Institute of Agricultural Economics – Sofia, Agricultural Academy, with Scientific Supervisor: Prof. Dr. Bozhidar Ivanov

Topic of the PhD thesis: Competitiveness of Dairy Cattle Breeding in Bulgaria

Reviewer: Prof. Dr. Dimo Atanasov Atanasov, Agricultural University – Plovdiv, Area of higher education 3. Social, economic and legal sciences, Professional field 3.8. Economics, Scientific specialty "Economics and Management (Agriculture)", appointed member of the Scientific Jury by Order No. RD-05-241/19.12.2025 of the Chairman of the Agricultural Academy.

1. General description of the procedure and submitted materials

Within the framework of the procedure for awarding the educational and scientific degree "Doctor" in professional field 3.8. Economics, Scientific specialty "Economics and Management (Agriculture)," as a reviewer I was provided with all materials required by the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the internal regulations of the Agricultural Academy. These include the dissertation, an abstract, a list of publications related to the dissertation topic, as well as documents certifying the doctoral candidate's educational and scientific training.

The submitted materials are comprehensive, properly prepared, and provide a complete overview of the content, objectives, structure, methodology, scientific results and their analysis in the dissertation, as well as the doctoral candidate's contributions.

2. Brief Biographical Information about the Doctoral Candidate

Vasil Vasil Stoychev Stoychev completed his Bachelor's degree in Business Logistics in 2000 and his Master's degree in the same field in 2002 at the University of National and World Economy (UNWE) in Sofia.

His professional career began during his student years. Since then, Vasil Stoychev has worked in several companies in roles closely aligned with his education and qualifications, primarily within the fields of logistics and insurance.

In 2013, he won a competitive selection for the position of Assistant Professor at the Institute of Agricultural Economics and was appointed to the Department of Agricultural Policy and Rural Development. From 2017 to the present, he has held the position of Senior Expert in the Department of Economics and Management of Agriculture, Food and Agricultural Policy at the same institute.

Since 2019, he has been a full-time PhD student. Alongside his doctoral training, he has been actively engaged in scientific research in the fields of agricultural economics, agricultural policy, rural development, and related areas.

His scientific interests focus on the competitiveness of dairy farming, integration within the dairy value chain, producer organizations, market integration, as well as the impact of the Common Agricultural Policy on Bulgarian agriculture and rural areas.

Vasil Stoychev has participated in numerous national and international research projects and has published articles in peer-reviewed scientific journals directly related to the topic of his dissertation. He speaks English, Russian, and French.

3. Relevance of the Topic and Appropriateness of the Stated Objectives and Tasks

The topic of the dissertation is contemporary. Dairy farming is a key sector of Bulgarian agriculture with important economic, social, and environmental significance. It provides food for fresh consumption, raw materials for the food-processing industry, employment, and income and livelihood for part of the population in rural areas. At the same time, however, dairy farming faces serious market, climatic, environmental, and institutional challenges. Over the past 30 years, many aspects of the sector's development in Bulgaria have followed negative trends, including a decline in the number of animals, a reduction in the number of farms, technological lag compared to other branches and sectors of the economy, unsatisfactory average animal productivity, low farm-gate milk prices, and increasing imports of dairy products and raw materials.

The relevance of the study is further intensified in the context of climate change, institutional dynamics, strong competition in the Common European Market, and increasing requirements related to sustainable development, environmental protection, the "green transition," and the reduction of carbon emissions from livestock farming. In this context, the analysis of the competitiveness of dairy farming is a necessary prerequisite for assessing the economic viability of the sector and for formulating well-grounded production and institutional models and management practices.

The objective of the dissertation is to assess the competitiveness of dairy cattle breeding in Bulgaria, to measure the impact of external and internal factors, and to outline scenarios for future development.

In accordance with this objective, the following tasks are set:

- Clarification of the theoretical framework and identification of the factors with the greatest impact on the competitiveness of dairy farming in Bulgaria;
- Application of an index-based method to assess competitiveness across integrated components (production, value, composite), benchmarked against the global performance of the sector;
- Conducting a quantitative factor analysis;
- Classification and ranking of factors according to their significance for the condition and competitiveness of the sector;
- Examination of the impact of support for the development of cattle farms under the CAP schemes and national programs;
- Analysis of the dairy value chain and the horizontal integration of the Bulgarian cow's milk market in comparison with other EU countries;
- Development of scenarios and testing of approaches for enhancing competitiveness up to 2030;
- Formulation of recommendations for improving the competitiveness of Bulgarian agriculture.

The research objective is clearly formulated. The tasks, the object, and the subject of the study allow for the logical and consistent achievement of the stated objective. The research methods are appropriately selected and enable the formulation of well-founded conclusions and recommendations.

4. Knowledge of the research problem

The PhD candidate demonstrates in-depth knowledge of the research problem. A broad and systematic review of theoretical concepts related to competitiveness, international trade, strategic management, and agricultural policy has been conducted and presented. The analysis covers both classical economic theories and contemporary scientific approaches relevant to the agricultural sector.

The scientific literature used is diverse and includes works by well-established Bulgarian and international authors. Vasil Stoychev has also presented three scientific publications directly related to the topic of the dissertation.

5. Research methodology

The research methodology is clearly formulated and fully aligned with the stated objectives and tasks. The dissertation is based on a systemic and neoclassical approach and employs a wide range of quantitative and qualitative methods, including index-based competitiveness assessment, factor analysis, statistical methods, and scenario modelling.

The selection of indicators is well justified and enables a comprehensive assessment of dynamics and trends in sector development. The use of official statistical sources further enhances the reliability and credibility of the research results.

6. Characteristics and assessment of the dissertation

The dissertation comprises 213 pages and is structured into an introduction, four chapters, contributions, and a bibliography. It includes 40 figures and 18 tables, which support the analysis and clearly illustrate the research results.

The referenced literature consists of 218 sources, including 85 in Cyrillic and 133 in Latin script, supplemented by relevant regulations and legal acts. This demonstrates the author's thorough familiarity with contemporary scientific achievements in the field.

The first chapter examines the theoretical and methodological foundations of competitiveness in dairy farming. It presents a review of the main economic theories and approaches to defining and measuring competitiveness, as well as an analysis of the role of international trade, agricultural policy, and the institutional environment.

The second chapter is devoted to the methodological framework and research approach. It presents the index methods used to assess competitiveness, approaches for measuring revealed competitiveness, factor analysis, and indicator ranking methods. The methodological choices are clearly justified and logically linked to the objectives and tasks of the dissertation, thereby providing a solid foundation for the empirical analysis.

The third chapter analyses the state and competitiveness of dairy farming in Bulgaria. The results of the integrated index calculations are presented, followed by an analysis of the main production, value, and structural indicators, as well as the impact of agricultural policy, breeding control, and the market environment.

The fourth chapter focuses on the development of competitiveness scenarios and key influencing factors up to 2030. Through the application of extrapolation models, alternative scenarios are formulated, enabling an assessment of potential future trends and challenges facing the sector. This chapter has a strong applied orientation and significantly enhances the practical relevance of the dissertation.

The final section synthesises the main contributions and outlines directions for future research. The author demonstrates a solid understanding of the subject matter and the ability to formulate applicable and sustainable solutions grounded in scientific evidence.

7. Contributions and significance of the research for science and practice

Theoretical and Methodological Contributions

1. Based on a substantial number of authors and sources, a theoretical review of approaches to analyzing competitiveness has been conducted. Both classical and modern

theories are examined, along with strategic management theory and the impact of international trade on competitiveness;

2. An approach for quantifying the competitive performance of the dairy sector at the national level has been developed through the use of a competitiveness index;

3. A theoretical framework has been proposed for grouping the indicators affecting specialized dairy farms, distinguishing between internal and external factors and according to the manner in which they influence competitiveness;

4. A historical review and analysis of applied economic policies and their impact on the development of the dairy sector before and after Bulgaria's accession to the EU has been conducted, covering the period 2007–2020;

5. A structured methodology has been developed that is applicable to macro-level analysis and can also be applied to other sectors of agriculture.

Scientific and Applied Contributions

1. An assessment of the effects of the quota system and the “Milk Package” on specialised Bulgarian dairy farms is made;

2. The factors with the greatest influence on farm competitiveness are identified using multiple regression analysis and the CPR method;

3. An assessment of concentration in dairy processing enterprises in Bulgaria is conducted using the Herfindahl-Hirschman Index;

4. Scenarios for the development of the factors with the greatest impact on competitiveness to 2030 are developed, which can be used by experts, businesses, and non-governmental organisations for strategic planning;

5. Horizontal integration among producers is analysed, along with possible reasons for the limited success of producer cooperation;

6. Policy measures and recommendations aimed at improving competitiveness are proposed, including investment programmes and measures to increase awareness regarding the use of locally sourced raw materials in dairy products produced in Bulgaria.

The theoretical-methodological and scientific-applied contributions are appropriately formulated and accurately reflect the research conducted in the dissertation. I accept them and give a positive assessment. The results have practical applicability in the formulation of sectoral policies, strategic planning, and sustainable management of agriculture.

8. Publications related to the dissertation

Three publications are presented, out of which one single-authored and two co-authored. They generate a total of 50 points. Two of these publications are published in journals refereed and indexed in the internationally recognized databases Web of

Science and Scopus. They are thematically aligned with the main directions of the research and reflect key results of the dissertation.

9. Autoreferat (abstract)

The autoreferat accurately and concisely presents the structure, objectives, methodology, main results, and contributions of the dissertation. It complies with the requirements regarding content and volume and provides a clear overview of the conducted research.

10. Critical remarks, recommendations, and questions

I have no serious critical remarks regarding the PhD candidate. I would only note that the research conducted by Vasil Stoychev on the competitiveness of dairy farming focuses primarily on the performance of the sector in Bulgaria at the national level, without addressing regional differences within the country. In my view, the inclusion of a regional analysis could further enrich the results and broaden the applicability of the conclusions drawn.

Although the analysed period allows for the identification of long-term trends in the development of the sector, extending it by including statistical data from the most recent years would contribute to an even more comprehensive and up-to-date assessment of the current state and dynamics of competitiveness, particularly in the context of ongoing economic, geopolitical, and market changes.

As a recommendation for future research, there is a need for a more in-depth analysis of the role of technological innovations and environmental aspects in the development of dairy cattle farming. The inclusion of indicators related to the adoption of new technologies, digitalization, efficient resource use, and environmental footprint would allow for a more comprehensive assessment of competitiveness and align with the increasing demands for sustainable development within the framework of European policies.

A question to the PhD candidate:

To what extent do the instruments of the Common Agricultural Policy and the national support schemes contribute to a real increase in the competitiveness of dairy farming in Bulgaria, and to what degree do they stimulate structural transformation of the sector rather than merely compensating for current economic imbalances?

11. Personal impressions

I have known Vasil Stoychev through his active work at the Institute of Agricultural Economics. He has participated in numerous scientific projects and conferences, and I have followed his publication activity.

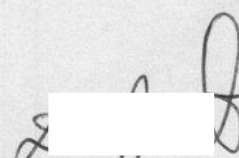
As a PhD candidate, he stands out as a persistent, methodical, and focused researcher. He possesses solid economic training, well-developed analytical skills, the ability to think systematically, and a deep interest in the issues of agricultural economics.

CONCLUSION

Based on the knowledge acquired by the candidate during his years of study, the diverse research methods he skillfully employs, the extensive research that he has conducted, the results obtained and synthesized, as well as the analyses, summaries, and recommendations presented, I consider the submitted dissertation to be a high-quality and complete scientific study that meets the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations of the Agricultural Academy for its application. On this basis, I am justified in giving it a **positive evaluation**.

I would like to respectfully recommend that the esteemed Scientific Jury also give a positive vote and award Vasil Stoychev Stoychev the educational and scientific degree of **Doctor** in the scientific specialty **“Economics and Management (Agriculture)”**

Date: 26.01.2026
Plovdiv

Reviewer:
(Prof. Dr. D. Atanasov)